

Etterretning i FN

Et nødvendig onde?

Knut A. Flydal

KRIGSSKOLEN

Bachelor i militære studier, ledelse og landmakt

Krigsskolen

Høst 2013

Antall ord: 9591

Ordforklaringer

AFISMA	African-led International Support Mission to Mali
ASIFU	All-Source Information Fusion Unit
AQIM	Al-Qaeda i islamsk Maghreb
COIN	Counter Insurgency
DPKO	Department of Peacekeeping Operations
EISAS	Executive Committee on Peace and Security Information and Strategic Analysis Secretariat
FFOD	Forsvarets fellesoperative doktrine
G2	Den enkelte stats etterretningsbidrag i en FN-operasjon
HUMINT	Human intelligence – innsamling av etterretning basert på interaksjon med mennesker
JMAC	Joint Mission Analysis Cell
MINUSMA	United Nations Stabilization Mission in Mali
MINUSTAH	United Nations Stabilization Mission in Haiti, FN-operasjonen i Haiti fra 1. juni 2004
MONUC	United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of Congo, FN-operasjonen i DR Kongo fra 30. november 1999 til 1. juli 2010
MONUSCO	United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of Congo, FN-operasjonen i DR Kongo fra 1. juli 2010
MUJAO	Movement for Oneness and Jihad in West-Africa
NAM	Non-Aligned Movement – Organisasjonen av alliansefrie stater i FN
R2P	Responsibility to Protect – verdenssamfunnets rett og plikt til å intervenere når sivilbefolkningen trues av eller utsettes for overgrep
R&L Unit	Research and Liaison Unit
SIGINT	Signals intelligence – etterretningsinnsamling ved avskjæring av signaler

Innholdsfortegnelse

Ordforklaringer.....	2
1 Innledning	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Problemstilling.....	4
1.2.1 Begrepsavklaringer.....	5
1.2.2 Problemstillingens relevans.....	5
1.2.3 Avgrensninger	6
2 Metode	7
2.1 Metodevalg og metodekritikk.....	7
2.2 Kildevalg og kildekritikk.....	8
3 Teori.....	10
3.1 Etterretning	10
3.1.1 Etterretningsrelaterte kapasiteter i dagens FN.....	11
3.1.2 Integrert etterretning.....	12
3.2 FN og fredsoperasjoner	13
3.2.1 Hva er FN?	13
3.2.2 Robuste fredsoperasjoner	14
4 Drøfting.....	16
4.1 Medlemsstaters interesser.....	16
4.2 FNs særegenhet.....	19
4.3 Etterretning i robuste fredsoperasjoner.....	23
5 Konklusjon.....	30
Siterte verk	32

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

FN og etterretning er to ord som sjelden nevnes i sammenheng. I FN eksisterer fortsatt aversjon mot begrepet «etterretning» (Eriksen, 2007, s 39). En tidligere Force Commander har uttalt at “we don’t talk about intelligence in UN, we call it information”. Problemet er likevel mye større enn ren semantikk. Dorn (2003, s. 333) mener at mange faderer gjennom FNs historie kunne vært unngått, hadde man bare tatt etterretning mer alvorlig, og fasilitert med robuste mandater og en tilpasset organisasjon. Uten en tilstrekkelig tilpasning vil man fortsatt være avhengig av tilfeldig deling av etterretning mellom deltakernasjoner.

Folkemordet i Rwanda i 1994 var en vekker for mange i FN. General Dallaire klaget over å være både døv og blind i felten. Han uttalte til kanadisk media at «The UN does not have intelligence gathering structure (...) that is not within our philosophy nor in our mandate» (Dallaire i Dorn, 2006, s. 154). Rwanda er bare et av mange eksempler på de nye og mer komplekse konfliktene FN involverer seg i. I dag står FN tungt i Kongo, der de har opplevd harde kamper med opprørere. I tillegg er en større operasjon under oppbygging i Mali, der mandatet ligger tett opp mot opprørsbekjempning. Behovet for etterretning i disse konfliktene er økende, men FN har i flere omganger mislyktes med å etablere dedikerte etterretningskapasiteter både sentralt i New York, og i det enkelte FN-opdrag.

1.2 Problemstilling

For å få en bedre forståelse av hvordan FN og medlemsstater forholder seg til etterretning i fredsbevaring i dag, vil denne oppgaven ha følgende problemstilling:

Kan FN integrere etterretning i dagens robuste fredsoperasjoner?

Problemformuleringen «*Kan*» handler ikke bare om hvorvidt FN er i praktisk stand til å integrere etterretning, men om det er ideologisk, verdi- og prinsippmessig gjennomførbart. Problemstillingen er formulert som et spørsmål for å si noe om hvordan mulighetene og motstanden er i dagens operasjoner. Historien danner dermed bakteppet for utviklingen, men det er tilstanden i dag og fremover som er det interessante. For å forklare hvordan tilstanden er i dag, samt kunne si noe om utviklingen fremover har oppgaven tre fokusområder:

Hvor ligger mulighetene til etterretning i FN?

Hvor ligger motstanden mot etterretning i FN?

Finnes det begrensninger for hvor langt FN kan gå i etterretningsarbeidet?

1.2.1 Begrepsavklaringer

FN

FN i denne sammenheng er sentrale organer i New York, herunder Generalforsamlingen, Sikkerhetsrådet, generalsekretæren og Department of Peacekeeping Operations [DPKO], samt den enkelte FN-misjon.

Robuste fredsoperasjoner

Med robuste fredsoperasjoner menes “a posture by a peacekeeping operation that demonstrates willingness, capacity and capability to deter and confront, including through the use of force when necessary, an obstruction to the implementation of its mandate“ (UN, 2010b).

Etterretning

Det finnes utallige definisjoner av militær etterretning. FN har ingen egen definisjon, derfor kan man se på NATO og hva de sier om etterretning i allianserammen. NATO definerer etterretning som:

The product resulting from the processing of information concerning foreign nations, hostile or potentially hostile forces or elements, or areas of actual or potential operations. The term is also applied to the activity which gives rise to intelligence and as a generic title, to those who carry out the process which leads to its production (NATO, 2009, s. 2-I-6).

Fra denne definisjonen kan man lese at etterretning omhandler både aktiviteten, organisasjonen og produktet. I denne oppgaven er ikke selve produktet det mest interessante, men heller organisasjonen og hvilke aktiviteter denne skal gjøre for å skaffe produktet. Dette kommer jeg tilbake til senere i oppgaven.

1.2.2 Problemstillingens relevans

Jeg ønsket å skrive om etterretning i FN da det er en interessant kobling av ulike egenskaper. Jeg oppfattet FN som åpent, forsonende og tilretteleggende, mens etterretning er lukket, fiendefokusert og utnyttende. Samtidig hadde jeg en forståelse av at dagens robuste fredsoperasjoner innebar en kompleksitet som krevde en god situasjonsforståelse.

Opgaven søker å sette lys på hvem FN er i dag, og hvem de ønsker å være i fremtiden. FN er oppfattet som verdens eneste legitime vokter av internasjonal fred og sikkerhet (Ravndal, 2009). Denne legitimiteten kommer av hvordan FN opptrer og hvilke virkemidler de benytter

seg av. Jeg ville derfor se om virkemidlet etterretning var noe som kunne kombineres med FNs legitimitet.

Oppgaven er også relevant opp mot FNs bidrag til Mali, som involverer både Norge og etterretning. Vi som fremtidige militære ledere i FN-opdrag trenger en større forståelse av hvordan FN fungerer, og hva som skiller en militær operasjon i regi av FN fra en ren nasjonal operasjon.

1.2.3 Avgrensninger

Oppgaven vil bruke dagens robuste fredsoperasjoner til å besvare problemstillingen. Rundt år 2000 så man et skifte i FN-operasjoner fra den tradisjonelle fredsbevaringen til operasjoner med mer robuste mandater og innsatsmidler. Overgangen vil benyttes til å forklare et økende behov for situasjonsforståelse, og kun utvalgte operasjoner som pågår i dag vil være interessante for å besvare problemstillingen.

Videre begrenser oppgaven seg til militær etterretning. Det finnes mye stoff som omhandler sivil etterretning, særlig industrispionasje, men i denne oppgaven er det den militære etterretningen som er relevant.

2 Metode

Dette kapitlet gjør rede for metoden som er benyttet i oppgaven. Innledningsvis vil metodevalgene beskrives og gjennomgås kritisk. Deretter følger en gjennomgang av kildene som er benyttet i oppgaven, herunder en beskrivelse av kildenes troverdighet.

2.1 Metodevalg og metodekritikk

Oppgaven skal analysere hvorvidt FN kan integrere etterretning i dagens robuste fredsoperasjoner. Den søker dermed å se nærmere på rammevilkårene for en integrering av etterretningens natur i samspill med FNs verdier. Oppgaven gjør dette ved innledningsvis å låse faktorene integrert etterretning, robust fredsbevaring, medlemsstaters interesser og FNs særegenhet. Deretter drøftes det hvilket mulighetsrom robust fredsbevaring gir sammenlignet med motstanden ellers. Oppgaven søker ikke å finne noen allmenngyldighet eller generalisere hvordan FN jobber med etterretning, men heller å grave dypere i de bakenforliggende årsaker til at situasjonen er som den er.

Denne oppgaven er en dokumentstudie. Det er valgt en hermeneutisk kvalitativ metode ettersom oppgaven tolker tekster for å finne svar. Holdningene til og arbeidet med etterretning i FN er mangfoldig. Dette har vært diskutert i mange år, og det er derfor mange detaljer inne i bildet. En hermeneutisk tilnærming med en veksling mellom helhet og detaljer vil derfor være riktig for å forstå emnet. Forenklet handler dette om at forståelsen av enkeltdeler påvirker forståelsen av helheten, som igjen påvirker enkeltdelene (Thornquist, 2003, s. 132). Den kvalitative tilnærmingen handler om tolkning.

Ifølge Giddens (1976) danner jeg mitt virkelighetsbilde gjennom en fortolkning av en virkelighet som allerede er fortolket av forfatteren. Utfordringen tydeliggjøres når jeg er uenig med forfatterens analyse, for hvem eier egentlig sannheten? Denne problemstillingen kan deles inn i reliabilitet og validitet. Reliabiliteten for kildene handler om hvorvidt jeg kan stole på det kilden sier, noe kildekritikken omtaler. Reliabiliteten for denne oppgaven handler om etterprøvbareheten, og det er derfor benyttet en kombinasjon av FN-kilder og eksterne kilder. Validiteten handler om gyldigheten av kilden for problemstillingen. Her ligger utfordringen i å finne kilder som gir mulighet til å besvare problemstillingen. Reliabilitet og validitet kommer oppgaven tilbake til under kildevalg- og kritikk.

2.2 Kildevalg og kildekritikk

Oppgavens primærkilder er FNs doktrine for fredsbevaring og diverse rapporter fra FN. Disse kildene er for det meste hentet fra un.org. Dokumenter fra 2000 og nyere har blitt prioritert for å se nærmere på utviklingen i nyere tid. Noen eldre dokumenter er også tatt med for å forstå mer av bakgrunnen. Det utvalgsriteriet som er gjort er å prioritere dokumenter som omhandler fredsoperasjoner, og da gjerne anbefalinger gjort internt i FN. Gjennom disse anbefalingene kan man forstå mer av hvilken retning FN går i, og hvilken utvikling de ser for seg er nødvendig. FN er en tilhenger av å bruke ordet «informasjon» fremfor «etterretning» (Ramjoué, 2011; Barry, 2012; Chesterman, 2006; Ravndal, 2009), og en tolkning og analyse av tekstene var dermed nødvendig.

Doktrinen for fredsbevaring, Capstone, har utgangspunkt i erfaringer gjort av FN i fredsoperasjoner siden 1948. De passasjene i doktrinen der informasjon er omtalt som innhenting, analyse og deling, kan tolkes som klassisk etterretning. Dette gjelder spesielt det som omhandler Joint Mission Analysis Cell [JMAC], der man kobler informasjonsprosessen opp mot analyse av sikkerhetstrusler. Det at kilden ikke omtaler ordet etterretning kan være en svakhet i oppgaven.

Andre primærkilder er Brahimi-rapporten og FN-rapporter der FN selv vurderer effekten av egne operasjoner. Både Brahimi-rapporten og andre FN-rapporter bruker «etterretning» mer eksplisitt enn Capstone gjør, og dermed blir behovet for min tolkning av teksten mindre, og reliabiliteten styrket. Resolusjonene oppgaven benytter er vedtatte beslutninger fattet av FNs organer. Disse skrives med et nøytralt språk som skal ivareta alle medlemsstatenes interesser. På den ene siden er resolusjoner meget troverdige kilder da de er offisielle vedtak, men samtidig er det noe usikkerhet rundt den enkelte medlemsstats agenda. Et eksempel på dette er Brahimi-rapporten og Sikkerhetsråd-resolusjon 1327 som begge sterkt anbefaler 'Executive Committee on Peace and Security Information and Strategic Analysis Secretariat' [EISAS], uten at det materialiserer seg.

Poenget med at alle FNs medlemsstats meninger skal høres, gjør at FN-dokumenter har en viss usikkerhet rundt gjennomføringsevnen. Derfor har det vært viktig å vurdere disse opp mot uavhengige artikler, som gjerne kan ha et mer kritisk og analytisk blikk. Artikkene som er benyttet i oppgaven er primært søkt opp gjennom journaler som *International Peacekeeping* og *Survival*. Ved å bruke artikler som er publisert i tidsskrifter sikrer man seg kvalitet gjennom fagfelle vurderinger. Gjennom Krigsskolens bibliotek har jeg hatt tilgang på diverse

journaler med utgaver fra flere år tilbake. Tre søkekriterier gjelder for disse kildene: relevans, forfatter og årstall. Relevansen går på at artiklene måtte omhandle fredsoperasjoner i regi av multinasjonale koalisjoner, primært FN. I tillegg har jeg søkt etter artikler som omhandler informasjon og etterretning i fredsoperasjoner. Jeg har etterstrebet å bruke forfattere som ofte blir referert til i annen litteratur på området, ettersom min kunnskap om meningsbærere innenfor temaet er begrenset. I tillegg er også disse artiklene prioritert etter årstall, der de nyere kan si mer om hvordan tilstanden er i dag. Også her har det vært nødvendig med bakgrunnsinformasjon fra eldre artikler. Svakheten ved disse kildene er at forskerne gjerne ikke har deltatt i FN-operasjoner. Deres subjektive forståelse av tema må derfor veies nøye opp mot hverandre, og FN-dokumenter.

Jeg har valgt ikke å bruke graderte kilder slik at oppgaven blir tilgjengelig for flest mulig. Dette kan betegnes som en svakhet for oppgaven da den kunne ha gått dypere spesielt i de seneste operasjonene. Likevel mener jeg at tilgjengelighet i denne sammenhengen er et viktigere hensyn å ta.

Nesten alle kilder i denne oppgaven er engelskspråklige. Dette medfører en oversettelse og tolkning siden oppgaven er på norsk, bortsett fra steder der det er direkte sitat. Språkets betydning kan dermed endres noe i oversettelsen, noe som kan være en svakhet.

3 Teori

Denne oppgaven stiller spørsmål om FN kan integrere etterretning i dagens robuste fredsoperasjoner. For å besvare spørsmålet vil dette kapitlet gi en bakgrunn for videre drøfting. Innledningsvis vil det redegjøres for etterretning for å vise hvilke egenskaper det har som kan være problematisk i FN-sammenheng. Etterretning i forbindelse med fredsbevarende operasjoner gjøres rede for med etterretningsrelaterte kapasiteter som FN har i dag. Avslutningsvis følger en kort presentasjon av FN og dagens robuste fredsoperasjoner for å gi en kontekst for resten av oppgaven. De faktorene som danner grunnlaget for videre drøfting er integrert etterretning, robuste fredsoperasjoner, medlemsstaters interesser og FNs særegenhet.

3.1 Etterretning

“Therefore I say: Know your enemy and know yourself and you can fight a hundred battles without peril” (Sunzi [Sun Tzu], 1999).

Etterretning har eksistert like lenge som krig har. Kunnskap om fienden og slagfeltet var like viktig på Sun Tzus tid som det er i våre dager. Selv om Sun Tzu aldri nevnte ordet etterretning, er hans tanker fortsatt gyldige i dag. Han vektla faktorer som å mislede fienden, få kjennskap til hvem fienden var og hvilket styrkeforhold det var mellom egne styrker og fiendens (Sunzi [Sun Tzu], 1999). Dette er alle prinsipper som vi kan finne igjen i dag.

Ikke alle militærteoretikere har hatt like stor tiltro til etterretning. Carl von Clausewitz var fullstendig klar over verdien av god etterretning på slagfeltet (Rosello, 1991). Likevel var han skeptisk til i hvilken grad han skulle basere sine avgjørelser på informasjon som kanskje kunne være feil: “Many intelligence reports in war are contradictory; even more are false, and most are uncertain In short, most intelligence is false” (Clausewitz, i Rosello, 1991).

Dette tyder på at etterretning ikke nødvendigvis er svaret på alt.

Etterretning i nyere tid har blitt mer synlig i samfunnet. Sir David Omand sier at man etter murens fall gikk fra «The Secret State» til «The Protecting State» (Omand, 2010, s. 10). Medias tilstedeværelse i et økende antall internasjonale operasjoner har gitt mer innsyn, og man har sett en dreining fra territoriell sikkerhet til sikkerhet i dagliglivet. Herman (2005, s. 5) sier at paradigmeskiftet kom med økt behov for etterretning gjennom internasjonale intervensjoner av vestlige styrker. En annen del av paradigmeskiftet var en mer tydelig

todeling av etterretning (Omand, 2010). Man så nå mer tydelig etterretning som støtte for militære operasjoner på den ene siden, og som tidlig varsling av terror på den andre.

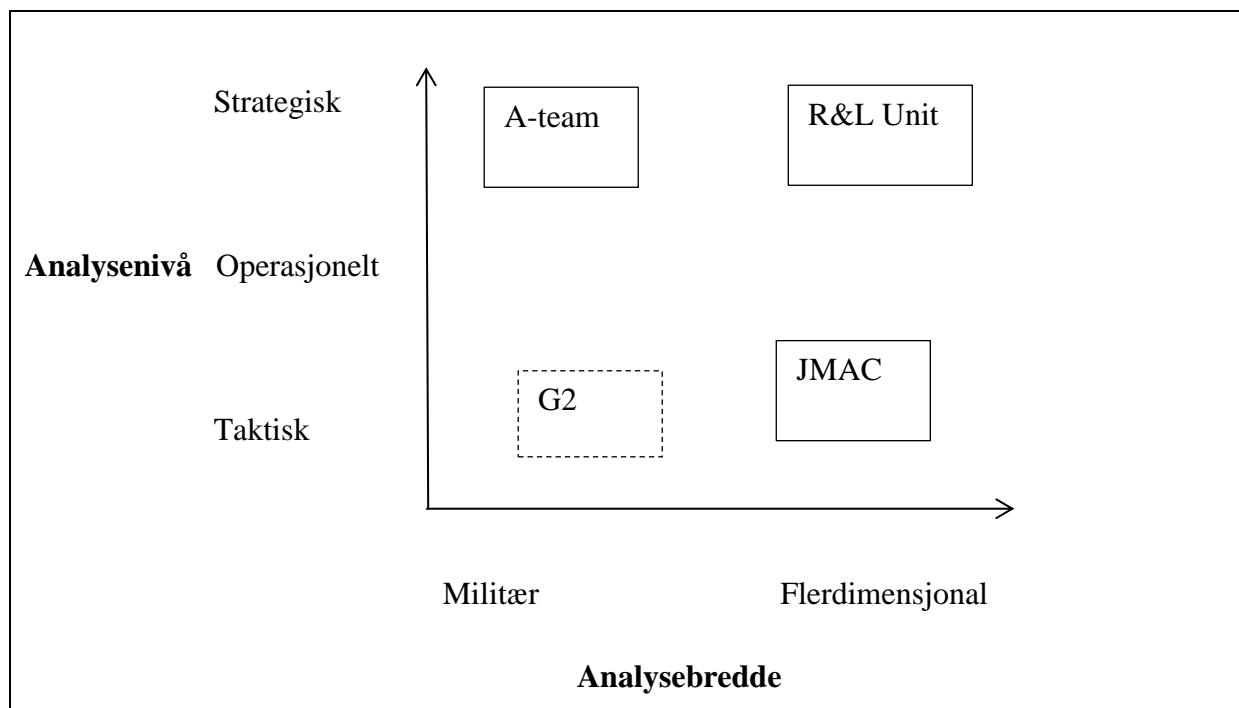
Ravndal (2009) sier at etterretning karakteriseres av fem egenskaper: det skal *informere* beslutningstagere, det er en *prosess* som inneholder et element av *hemmelighet*, involverer *juridiske fritak* for de som driver det og er tett knyttet til *staten* og beskyttelsen av nasjonal sikkerhet og suverenitet. Fra NATOs definisjon ser vi at etterretning handler om informasjon om andre stater og fiendtlige eller potensielt fiendtlige aktører (NATO, 2009). Dette innebærer at etterretning er en *aktiv* handling, der man tilegner seg informasjon vedrørende noen som ikke nødvendigvis ønsker at andre skal vite dette. Noen av disse egenskapene, og da spesielt det at det er en *aktiv* handling, kan være problematiske når de kobles til FN, noe oppgaven kommer tilbake til i neste kapittel.

3.1.1 Etterretningsrelaterte kapasiteter i dagens FN

Dagens FN inneholder avdelinger som driver med etterretningsrelatert arbeid. Dedikerte etterretningskapasiteter til støtte for FN-operasjoner kan defineres som:

(...) any UN entity whose main purpose and function is to generate information relevant to security-related UN mission mandates through the direction, collection, processing, analysis and dissemination of information, both overt and covert, about past, present and future events, and the protection of that final product and its sources from other competing actors (Ravndal, 2009, s. 58).

Research and Liaison Unit [R&L Unit] er en del av Situation Centre i Department of Peacekeeping Operations. Denne avdelingen ble dannet i 2007/2008 og skal analysere sikkerhetsutviklinger som kan påvirke pågående eller potensielle operasjoner (UN, 2013b). I tillegg benytter de internkommunikasjon og åpne kilder for å samle og analysere informasjon som kan gi en bedre situasjonsforståelse. DPKO har også en avdeling som skal drive militær etterretning til støtte for alle operasjoner, kalt Assessment Team [A-team] (Nyhamar, 2010, s. 127). Denne avdelingen var i oppstarten i 2009 og har som funksjon å samle inn og analysere militær informasjon til støtte for styring av pågående operasjoner og planleggingen av potensielle operasjoner (UN i Nyhamar, 2010, s. 128). JMAC har siden 2006 vært en sentral del av alle integrert FN-misjoner (Ravndal, 2009, s. 57). Denne hører til feltbidraget, og opererer på det taktiske/operasjonelle nivået.

Figur 1: FNs etterretningsavdelinger (Nyhamar, 2010, s. 129). G2 beskrives som etterretningsbidraget fra den enkelte deltagernasjon, og blir derfor ikke medregnet som en FN-kapasitet.

3.1.2 Integrert etterretning

Kombinasjonen av NATOs (2009) definisjon på etterretning og Ravndals (2009) krav til dedikerte etterretningskapasiteter i FN-regi fører oss til faktoren integrert etterretning i denne oppgaven. Det første kravet som settes er at etterretningen skal være *egen*. Dette hentes fra Ravndals 'UN entity', som for denne oppgaven betyr en flernasjonalt FN-avdeling, slik at den skilles fra de rene nasjonale etterretningsbidragene. Avdelingen skal *dele* (disseminate) med aktuelle FN-aktører. Fra NATOs definisjon ser man også at etterretningen *tar side*, ved å peke ut en fiende som etterretningen rettes mot. Avslutningsvis kan denne integrerte etterretningen benytte seg av ulike *metoder* for innsamling, både åpne (overt) og skjulte (covert). De åpne innsamlingsmetodene kan være synlige observasjonsposter og samtaler med lokalbefolkning av uniformert personell. De skjulte er alt fra skjulte observasjonsposter, via betalte agenter til telefonavlytning. Oppsummert er dette faktoren integrert etterretning som skal diskuteres videre.

3.2 FN og fredsoperasjoner

FNs fredsoperasjoner har utviklet seg i takt med konfliktene de søker å løse. Hoffman kaller disse nye konfliktene *Hybrid Wars*. De karakteriseres av en konvergens mellom det fysiske og det psykologiske, det kinetiske og det ikke-kinetiske, samt stridende og ikke-stridende (Hoffman, 2009, s. 34). Man har opplevd en mer aktiv tilnærming til disse konfliktene med fredsoperasjoner med robuste mandater og styrkede innsatsmidler. Til tross for dette har FN beholdt sin status som uavhengig aktør, og den eneste legitime vokteren av fred og sikkerhet i verden (Ravndal, 2009, s. 7). Oppgaven vil nå gjøre rede for hva FN er og hva som karakteriserer dagens robuste fredsoperasjoner for å gi en bakgrunn til en endret tilnærming til etterretning i FN. Faktorene medlemsstaters interesser, FN's særegenhet samt robuste fredsoperasjoner vil benyttes videre i oppgaven.

3.2.1 Hva er FN?

FN ble grunnlagt i 1945 med formål om å opprette internasjonal fred og sikkerhet, skape gode relasjoner mellom stater, øke levestandarden og beskytte menneskerettigheter. De 51 statene som opprettet FN etter 2. verdenskrig er nå utvidet til 193 medlemsstater. Disse medlemsstatene kan uttrykke sine meninger i Generalforsamlingen, Sikkerhetsrådet og andre råd og komitéer. Til å drifte FN på daglig basis har man opprettet Sekretariatet, med sine 43 000 ansatte over hele verden (UN, 2013d). Sekretariatets arbeidsoppgaver og organer er mangfoldige, men for denne oppgaven er det arbeidet som blir gjort i underorganet DPKO det viktigste.

Generalforsamlingen er hovedorganet i FN. Her har alle medlemsstater én stemme, og disse skal behandle alle saker som angår FN-Charteret. Avgjørelser om viktige spørsmål som fred og sikkerhet, budsjett og nye medlemmer, tas med 2/3 flertall. Alle andre avgjørelser er med simpelt flertall (UN, 2013d).

Sikkerhetsrådet består av 15 medlemsstater, hvorav 5 faste med vetorett. Sikkerhetsrådet vurderer trusler mot fred og sikkerhet, og kan agere gjennom henvendelser til medlemsstater, gjennomføre sanksjoner eller ved bruk av makt. Sikkerhetsrådet står i en særstilling ved råderetten over maktbruk, samt at alle medlemsstater må følge deres avgjørelser (UN, 2013d).

DPKO er organet som administrerer maktbruken. FN's fredsoperasjoner styres i retning av DPKO, som også samordner sivile, militære og politi, i tillegg til statlige og ikke-statlige aktører (UN, 2013d).

Sekretariatet blir ledet av generalsekretæren. Han fungerer også som en talsmann for verdens befolkning, og skal opprettholde FNs verdier og moralske autoritet. Autoritet får han også gjennom Charteret, som gir ham makt til å ta opp saker angående internasjonal fred og sikkerhet i Sikkerhetsrådet (UN, 2013d).

Oppsummert uttrykkes FNs verdier og formål gjennom Charteret og generalsekretæren. Disse verdiene er åpenhet gjennom dialog, liberal-demokratisk gjennom at alle har én stemme, suverenitet og beskyttelse av sivile som uttrykt i Charteret (UN, 1945). Gjennomføringen av internasjonal fred og sikkerhet gjøres av DPKO, med mandat fra medlemsstatene gjennom Sikkerhetsrådet og Generalforsamlingen. Dette gir faktorene medlemsstaters interesser og FNs særegenhet. Medlemsstaters interesser kan utdypes til ulike synspunkter, makt gjennom Generalforsamlingen og vetorett i Sikkerhetsrådet. FNs særegenhet er særstillingen som legitim vokter av internasjonal fred og sikkerhet, gjennom verdier som åpenhet, suverenitet og beskyttelse av sivile.

3.2.2 Robuste fredsoperasjoner

Robust fredsbevaring er et av de viktigste verktøyene FN har i sitt arbeid for internasjonal fred og sikkerhet. Det kan ses på som en multidimensjonal tilnærming i en intrastatlig konflikt der freden er skjør, og at militærets rolle vil være som buffer mellom stridende og ikke-stridende. Oppgaven vil vise hva dagens robuste fredsoperasjoner bygger på.

Kjeksrud (i Nyhamar, 2010, s 154-155) sier at de tragiske hendelsene i Rwanda og Srebrenica førte til at FN etter hvert så seg nødt til å gå inn i komplekse konflikter der de selv blir sett på som et mål. Med denne dårlige erfaringen, samt FNs medlemsstaters underskrivelse av 'Responsibility to protect' [R2P], ble uttrykket robust fredsbevaring etablert.

Målsetningen for robust fredsbevaring er både å fasilitere en fredsprosess og å beskytte sivile. FN (2008, s 18) sier at utviklingen de senere år har ført oss til en målsetning om å fasilitere for en bærekraftig fred, uansett hvor skjør den er, både mellom statlige og ikke-statlige aktører. Frantzen (2005, s 40) beskriver skjørheten i at aktørene i konflikten nå ble oppfattet som en del av problemet. Videre sier UN (2008) at menneskerettigheter er essensielt i moderne konflikter, noe som gjenspeiles i MONUCs høyeste prioritering av beskyttelse av sivile (Holt et al., 2009, s 241).

Endringen i konfliktene førte til en ny tolkning av prinsippene for fredsbevaring. Følelsen av et økt behov for intervensjon og en økt kompleksitet for FN førte til at prinsippet samtykke nå

ble utvidet til «permissive environment» (Frantzen, 2005). Videre førte dette til at prinsippet om upartiskhet ble utvidet til aktiv upartiskhet. Berdal (2000, s 7) sier også at en økt bruk av makt var knyttet til et økt fokus på humanitære årsaker. Prinsippene for robust fredsbevaring var dermed utvidet, og man ser nå en endret rolle for FN i dagens operasjoner.

I robust fredsbevaring er midlene militære, sivile, politi og andre ressurser som tar seg av hver sine områder. De militære ressursene i for eksempel Kongo skal ifølge mandatet kunne bruke alle tilgjengelige midler for å beskytte fredsprosessen (UN, 2010). Politi brukes når vertsnaasjonen ikke lenger har en fungerende ordensmakt, og sivile som jurister og administratorer blir brukt til gjenoppbygging av staten (UN, 2008, s 22-24).

Metoden som benyttes i robust fredsbevaring er en multidimensjonal koordinering av alle midlene. Militærets rolle er ifølge FN (2008, s 24) å sikre fredsprosessen, samt å sørge for at samarbeidspartnere kan arbeide i et trygt miljø. Videre har multidimensjonale operasjoner tre kjernefunksjoner: skape et sikkert miljø, fasilitere politiske prosesser gjennom dialog, og å støtte med rammeverket. Østerud (i Nyhamar, 2010, s. 55) sier at denne balansen gjør operasjonene utfordrende.

Samlet gir dette faktoren robust fredsbevaring. Utdypet krever altså robust fredsbevaring en multidimensjonal tilnærming der militærets rolle er å skape rom for ikke-stridende. Prinsippene samtykke, upartiskhet og minimal bruk av makt danner fortsatt utgangspunktet for fredsbevaring, selv om de har sett en utvikling. FNs rolle er fremdeles verdens eneste legitime vokter av internasjonal fred og sikkerhet.

4 Drøfting

Oppgaven søker å vurdere etterretningens natur mot FNs verdier og interesser for å besvare problemstillingen *Kan FN integrere etterretning i dagens robuste fredsoperasjoner?* I dette kapitlet vil faktorene medlemsstaters interesser, FNs særegenhet og robuste fredsoperasjoner diskuteres i sammenheng med integrert etterretning. Det vil vises at mye av motstanden mot etterretning i FN finnes i FNs særegenhet og hos medlemsstatene selv, men at det likevel er et behov og rom for en begrenset integrering av etterretning i dagens fredsoperasjoner. FN-operasjonene i Mali og Kongo vil benyttes for å operasjonalisere drøftingen til faktiske operasjoner.

4.1 Medlemsstaters interesser

Brahimirapporten anbefalte, som nevnt tidligere, en mer effektiv innsamling og analyse sentralt i FNHQ. Anbefalingen om å opprette EISAS ble raskt avfeid, det ble også referert til som FNs CIA (Chesterman, 2006, s. 154). Chesterman sier at kjernen i kritikken gikk ut på at den tidlige varslingen fra EISAS kunne komme i konflikt med medlemsstaters suverenitet. Dette var også i en tid da motstandere mot innblanding i staters anliggende fikk støtte. Den mislykkede opprettelsen av EISAS var langt fra det første forsøket på å danne en dedikert etterretnings-avdeling i FN. Gjennom årene har flere forsøk mislykkes, og oppgaven skal nå se på hvilke utfordringer medlemsstaters nasjonale interesser kan gi for etterretning i FN.

Medlemsstatene i FN er beslutningstagere gjennom Generalforsamlingen og Sikkerhetsrådet. Deres holdning til emnet vil derfor ha stor innvirkning på hva man er i stand til å gjennomføre som organisasjon (Ravndal, 2009, s. 28). Ravndal sier videre at kostnader for medlemsstater handler om økt sårbarhet og tap av autonomi, som betyr at de ofrer noe for at FN skal kunne drive etterretning. Chesterman (2006, s. 151) sier også at de fleste stater i en internasjonal organisasjon er mer interessert i å innhente etterretning fremfor å dele det. Den enkelte stats intensjon om å øke etterretningskapasiteten er derfor viktig å ha i bakhodet.

Organisasjonen av alliansefrie stater i FN [NAM-statene] har lenge vært en buffer for etableringen av etterretningskapasiteter i FN (Ravndal, 2009; Chesterman, 2006). Chesterman sier at dette til dels skyldes en disproporsjonal fordeling av personell til analyse-avdelinger i FN. De fleste offiserer ble skaffet av vestlige land, noe som falt NAM-statene tungt for brystet. En kilde i FN hevder at NAM-statene frykter at et sterkt FN vil kunne true deres

nåværende maktstrukturer (Nyhamar, 2010, s. 123). Disse landenes maktstruktur stemmer ikke godt overens med FNs verdier som demokrati og liberalisme, og Ravndal (2009) mener derfor et sterkt FN kan innebære en autonomitetskostnad. Dette handler først og fremst om disse landenes behov for sikkerhet og suverenitet, noe de ikke er alene om.

FNs medlemsstater har historisk vært skeptiske til FNs innhenting av etterretning, da dette kan komme i konflikt med statenes suverenitet (Ramjoué, 2011, s. 469). Statenes suverenitet er spesielt fremhevet i FN-Charterets artikkel 2(7): “Nothing contained in the present Charter shall authorize the United Nations to intervene in matters which are essentially within the domestic jurisdiction of any state...” (UN, 1945, s. 3). Dette var også noe av bakgrunnen for at det tidligere nevnte EISAS ikke ble noe av. Chesterman (2006, s. 154) sier at noe av funksjonen til EISAS skulle være en tidlig varsling av hendelser. Dette kunne oppfattes som en konflikt med staters suverenitet. Tapet av autonomi forklares av Fägersten (2008) som all utvikling som truer en stats autoritet.

Makten medlemsstatene har gjennom FNs organisering og beslutningstaking på kan også være en barriere. De mange mulighetene for å legge inn veto mot etterretning kan hindre utviklingen (Ravndal, 2009). NAM-statenes flertall i generalforsamlingen har virket som en sterk motbør til etterretning i FN. Videre vil FN forholde seg til vertsnasjonens lover og regler ved en intervensjon, noe som legger begrensninger på hvilke aktiviteter som kan gjennomføres. I tillegg sier Ravndal at de ulike organene i FN kan ha ulike agendaer og mandater, noe som hindrer en effektiv deling av informasjon. Selve organisasjonskulturen i FN kan også virke som en barriere mot etterretning. FNs organisasjonskultur beskrives av Ravndal som transparent, liberal-demokratisk, upartisk og opptatt av menneskerettigheter (2009, s. 33). Denne organisasjonskulturens kollisjonskurs med etterretningens vesen er godt uttrykt gjennom Dag Hammarskjölds kommentar om at FN måtte ha «clean hands» da han stanset opprettelsen av et permanent etterretningsorgan i 1960 (O’Brien i Dorn, 2010, s. 276).

En annen årsak til at medlemsstater er skeptiske til etterretning i FN er mangelen på et gradert system. Deling av etterretning innebærer også en viss sårbarhet for den som deler. Ved å dele blir det vanskeligere å skjule metoder, kapasiteter og selve innsamlingsprosessen. Ravndal (2009, s. 69) sier at mangelen på systemer i FN til å begrense tilgangen på informasjon innebærer en sårbarhetskostnad for medlemsstatene. Det som blir tilgjengelig for noen, blir dermed fort tilgjengelig for alle. Samtidig har NATO og USA en ny tankegang der ‘need to share’ går foran ‘need to know’ (Wilhelmsen, 2011, s. 59; Best Jr., 2011). Ideen går ut på at

man istedenfor å skjermes informasjon, skal spre den så fort som mulig for å øke situasjonsforståelsen til beslutningstagere. Dette kan være relevant for FNs ønske om åpenhet.

Etterretning i FN-regi kan allikevel være nødvendig når det er en økt sammenheng mellom internasjonal sikkerhet og nasjonale interesser. Hver nasjon har sine egne interesser. Disse nasjonale interessene har ofte blitt vurdert som viktigere enn FNs interesser, altså internasjonal fred og sikkerhet. Samtidig bør det være en kobling mellom internasjonal sikkerhet og nasjonal sikkerhet. Dorn (2010, s. 294) sier at nasjonale behov globaliseres i en økende grad. Dette betyr at det enkelte lands utfordringer ikke bare er innenriks, men også internasjonale som smugling, terrorisme, økonomisk kriminalitet og menneskehandel. Disse globale problemene krever sannsynligvis også en global løsning. Den enkelte medlemsstat kan dermed oppnå fordeler av å vise mer velvilje til etterretning i FN som har en lang tidshorisont og et globalt fokus.

Overgangen til robust fredsbevaring har fjernet noe av medlemsstatenes aversjon mot etterretning i FN. I tradisjonell fredsbevaring var oppgaven til FNs fredsbevarende styrker å være en buffer mellom de stridende partene. Dette var ofte statlige aktører. Etter murens fall har verden vært vitne til et nytt konfliktbilde. Der man tidligere ofte hadde statlige aktører som de stridende parter, ser man nå oftere ikke-statlige aktører som de stridende parter. Oppgaven vil argumentere for at dette kan åpne opp for en integrert etterretning i FN. Der man tidligere hadde en aversjon mot etterretning var dette ofte begrunnet i at etterretningen nødvendigvis ville måtte bli brukt mot en medlemsstat. I dagens robuste fredsbevaring er det som sagt flere ikke-statlige aktører. Det at etterretning nå rettes mot ikke-statlige aktører kan gjøre begrepet mindre farlig ved at det ikke går ut over statene selv. Dagens FN-operasjon i Mali kan være et godt eksempel på dette. FN-styrkene samarbeider godt med Maliske myndigheters innsats mot islamske ekstremister. Etterretningskapasitetene som settes inn her vil ikke bli brukt mot en av FNs medlemsstater, og dermed kan det være lettere å gå med på denne implementeringen.

Dette støttes av Hobbes' tanker om Leviathan. Hobbes sier at en befolkning gir fra seg noe frihet, mot å få sikkerhet tilbake av et sentralisert og sterkt styre (KILDE). Hvis man da ser for seg at befolkningen i dette tilfellet er FNs medlemsstater, og styresmakten er FN, kan man si at befolkningen gir fra seg noe frihet gjennom å gi FN tillatelse til å drive etterretning. Denne samfunnskontrakten skal gi sikkerhet gjennom et robust FN, men betinger at statenes suverenitet (friheten) kan krenkes hvis de er en av de stridende partene. NAM-statenes

motstand skyldtes frykten for at etterretningen skulle bli brukt mot dem selv. Dermed ville kostnadene ved etterretning i FN bli større enn nytten. Ravndal sier i sin oppgave fra 2009 at NAM-statene nå deltar i økende grad i FN-operasjoner (s. 27). Dette har ført til at de også selv ser behovet for etterretning i et komplekst sikkerhetsbilde.

Samtidig argumenterer Hobbes for at dette sentraliserte styret skal være et enevelde. FN er jo ikke et selvstendig organ, det er tross alt medlemsstatene selv som stemmer over avgjørelsene som blir tatt. Dette tilsier at tanken om FN som et enerådende verdenspoliti ikke stemmer.

Analysen har vist at motstanden fra medlemsstatene i stor grad handler om frykt for økt sårbarhet og tap av autonomi. Videre handler det om en prioritering av nasjonal fremfor internasjonal sikkerhet. Samtidig har vi i den senere tid sett en endring i medlemsstaters villighet. Økende globalisering av nasjonale sikkerhetsinteresser, samt økt deltagelse i FN-operasjoner kan være mulige forklaringer på dette. I neste avsnitt vil FNs rolle i verden, mer presist FNs særegenhet som legitim vokter av internasjonal fred og sikkerhet, diskuteres opp mot etterretning som verktøy og konsept.

4.2 FNs særegenhet

FNs særegenhet kan virke som en barriere for etterretning. Ravndal (2009) beskriver FNs organisasjonskultur med prinsippene åpenhet, liberal-demokratisk, upartisk og beskyttelse av menneskerettigheter. Han sier at denne organisasjonskulturen kombinert med motstanden i organisasjonen selv kan fungere som en institusjonell barriere. I tillegg står FN-Charteret sterkt, med folkerettslige prinsipper som suverenitet og forbud mot krig (UN, 1945). Dette kan samlet kalles FNs særegenhet, og forklare den særstillingen FN har som eneste legitime vokter av internasjonal fred og sikkerhet. Denne særstillingen kan også by på barrierer mot etterretning.

Statenes suverenitet er forankret i blant annet FN-Charterets artikkel 2(7). Denne sier likevel at suverenitetsprinsippet ikke skal komme i veien for anvendelse av kapittel VII (UN, 1945, s. 3). Suverenitetsbekymringer handler om at vertsnasjoner er bekymret for at vestlige stater vil drive etterretning for å blande seg inn i innenlands forhold. Denne bekymringen har sitt utspring i kolonitiden, og man frykter nå at en ny etterretningsdrevet kolonisering er i gang (Barry, 2012). Samtidig handler ikke dagens fredsoperasjoner i like stor grad om inngripen i en stats anliggende som før. Noen operasjoner handler om fredsbevaring der det ikke lengre er

en eksisterende stat (Ravndal, 2009, s. 52). Andre operasjoner, som i Mali [MINUSMA], handler om å støtte en stat mot opprørere (UN, 2013a). Denne oppgaven argumenterer for at overgangen til robust fredsbevaring kan bety at suverenitetsprinsippet ikke lenger er en like stor hindring for etterretning. Når det ikke finnes en fungerende stat der man går inn, eller FN samarbeider med staten mot en annen aktør, vil man nødvendigvis ikke bryte suvereniteten. Dette kan igjen bety at etterretning i regi av FN ikke er like hindret av suverenitetsprinsippet som tidligere.

For å beholde legitimiteten er det begrenset hvilken etterretning FN kan drive med. Etterretning kan skaffes ved en rekke innhentingsmetoder, noen åpne, noen skjulte og mange i gråsonen. Typen innhenting kan beskrives av graden av hemmelighold, der de åpne ikke etterlater noen tvil om hvem som innhenter informasjon, til de fordekte der man også kan operere under falskt flagg. Dorn (2003, s. 338) kategoriserer hvilken etterretning FN kan drive med i tillat, gråsoner og ulovlig. De tillatte er synlige observasjonsposter, sensorer som video, IR og radar, kommunikasjon med ubetalte mennesker og offentlige dokumenter. I gråsonen finner man skjulte observasjonsposter, kommunikasjon med mennesker som får belønning, sensorer som SIGINT og konfidensielle dokumenter. Det som er ulovlig er kommunikasjon med mennesker utført av FN-personell i forkledning, telefonavlytting og stjalne dokumenter. I en operasjon vil FN uansett trenge samtykke fra vertslandet, selv for de tillatte innhentingsmetodene. Det som er interessant her er gråsonetilfellene. Som nevnt tidligere er FN i en særstilling som den eneste legitime vokter av internasjonal fred og sikkerhet i verden. Denne legitimiteten avhenger av at FN ikke går ut over sitt mandat, og forholder seg til de retningslinjer som er gitt. Gråsoner-innhenting kan således skape debatt om hvordan FN bør opptre og hva de bør avstå fra. Denne oppgaven mener at FN's særstilling som legitim vokter av fred og sikkerhet gjør at det legges nødvendige begrensninger på hvilke innhentingsmetoder som kan benyttes.

Samtidig vil de nye komplekse konfliktene kreve et mer aktivt FN, det nytter ikke å få et godt situasjonsbilde ved bare å forholde seg passiv. Som nevnt tidligere kan FN selv bli sett på som et mål i disse konfliktene. Bombingen av FN-hovedkvarteret i Bagdad er et eksempel på hvilke konsekvenser det kan få hvis man ikke er i forkant av situasjonen. Selvpålagte restriksjoner fra FN tillot også irakiske styrker å klargjøre for angrepet på Kuwait i 1990, uten at generalsekretær Javier Perez de Cuellar fikk denne informasjonen fra FN-observatører som var fullstendig klar over tilstanden (Dorn, 2003, s. 340). Fra nyere tid har man eksempler fra Haiti [MINUSTAH]. Situasjonen på Haiti var preget av kriminelle gjenger som terroriserte

lokalbefolkningen. Løsningen fra FN var at JMAC produserte «target packages» som muliggjorde arrestasjoner av gjengmedlemmer (Ramjoué, 2011, s. 475). Dette er et eksempel der etterretning var en nødvendighet for å kunne løse en vanskelig situasjon, og dermed tydeliggjør FNs mer aktive rolle.

FNs mer aktive rolle kan være en utfordring for legitimiteten. En aktiv etterretningsinnhenting kan skaffe informasjon om at et angrep er nært forestående, enten mot eget personell eller sivile. Dette gir FN en mulighet til å være i forkant, og angripe først. Noen ganger kan et forkjøpsangrep være nødvendig. Det å unnlate å gjøre noe selv om man sitter med informasjon som tilsier en risiko, kan være både legalt og etisk feil. I Rwanda mottok FN signaler via menneskebasert etterretning [HUMINT] på at et folkemord var i emning i tillegg til angrep mot FN-personell (Dorn, 2010, s. 279). Her unnlot FN å gå videre med undersøkelser eller tiltak for å forhindre en eskalering, av hensyn til åpenhet og nøytralitet. Om resultatet hadde blitt noe annet med et mer aktivt FN er vanskelig å si, men både Rwanda og Srebrenica beskrives av Ravndal (2009, s. 54) som situasjoner der FN ikke var i stand til å opprettholde mandatet. Samtidig kan det argumenteres for at dette er noe FN ikke skal drive med, de skal forholde seg som en nøytral og passiv aktør. En FN-kilde i Ravndal (2009, s.60) innrømmer at JMAC i Kongo av og til gikk utenfor mandatet i sitt etterretningsarbeid. Et FN som bruker virkemidler utenfor mandatet kan fort miste nøye opparbeidet tillit og legitimitet. Her ser vi at en mer aktiv rolle kan være en utfordring for FNs legitimitet, men i stadig mer komplekse konflikter med robuste mandater må FN tilføres de midlene som behøves for å oppfylle mandatene. Etterretning vil her være et nødvendig verktøy, og mandatene bør inkludere lovlige innsamlingsmetoder som er mer aktive enn statiske observasjonsposter.

Etterretning i regi av FN kan bidra i beskyttelsen av sivile. Kjeksrud og Ravndal (2010) sier at etterretningen er viktig da den kan gjøre antagelser om fremtidig utvikling. Dette gjelder også trusler mot sivilbefolkningen. Videre sier de at sammensettingen av militære og sivile i JMAC har gitt verdifulle analyser i forhold til det de nasjonale militærbidragene [G2] har produsert. Denne ressursen av militære og sivile spesialister i FN har altså bidratt til at fredsstyrkene kan opptre preventivt i beskyttelsen av sivile, noe som er høyt prioritert i fredsoperasjoner.

Egne etterretningsressurser i FN kan være med på å beholde legitimiteten. Nasjonale etterretningsbidrag kan farges av det bidragende landets egeninteresser (Smith, 1994, s. 239). Disse landenes egeninteresser samstemmer nødvendigvis ikke med FNs interesser. En etterretningsressurs i FN som JMAC har vist seg å kunne nøytralisere denne egeninteressen

(Ramjoué, 2011, s. 476). På den ene siden kan en så aktiv handling som etterretningsinnhenting er, skade FNs legitimitet. På den andre siden kan en egen kapasitet som springer ut fra FNs interesser og målsetninger opprettholde legitimiteten. Dette tyder på at en multinasjonal etterretningskapasitet i regi av FN vil bidra til at bildet av FN fortsatt er en uavhengig strategisk aktør.

Etterretningens natur med hemmelighold kan være en utfordring for FN. Organisasjonskulturen blir av Ravndal (2009, s. 33) beskrevet som blant annet transparent. Denne transparensten er ikke noe som nødvendigvis går godt overens med etterretning, da eksklusivitet er en kjerneegenskap. Hvis FN skal kunne beskrives som åpent, kan også etterretningsprodukter kreves å være tilgjengelige for alle. Dette ville i så fall betydd at det ikke lengre var etterretning, men heller informasjon. Denne oppgaven mener at etterretningens hemmelighet helt klart vil komme i konflikt med FNs åpenhet, og dermed kan forklare noe av aversjonen mot økt bruk av etterretning. FN har allikevel kommet inn i et spor der denne kombinasjonen av åpenhet og hemmelighold lar seg gjennomføre. JMAC har vist at de er i stand til å unngå lekkasjer til vertsnasjonen, medlemsstater og offentligheten (Ramjoué, 2011, s. 482). Det vil alltid være en diskusjon av 'need to know' vs. 'need to share', men etterretning vil alltid kreve et visst nivå av hemmelighold. Dette hemmeligholdet må opprettholdes for at etterretningen skal kunne brukes til måloppnåelse, men må heller ikke gå utover FNs åpenhet i en slik grad at noe av særegenheten forsvinner.

Analysen har vist at FNs særegenhet som eneste legitime vokter av internasjonal fred og sikkerhet også er en barriere for etterretning. Etterretningens vesen går i utgangspunktet ikke godt overens med FNs organisasjonskultur. Samtidig kan FN oppfattes som mer legitim dersom etterretningen kommer fra dem selv, fremfor et rent nasjonalt bidrag. Det vil også være begrensninger i hvor langt FN kan gå i innhentingsfasen. Dette handler om å beholde sin legitimitet gjennom lovlige og åpne handlinger. I neste del vil FNs handlinger i robuste fredsoperasjoner diskuteres for å se om en integrert etterretning er mulig.

4.3 Etterretning i robuste fredsoperasjoner

Etterretning har historisk blitt sett på som et 'skittent' ord i FN. Dagens robuste fredsoperasjoner har likevel avdekket en mulighet for en endret tilnærming. I denne delen vil økt behov for etterretning i robust fredsbevaring settes opp mot prinsippene, før en analyse av operasjonene i DR Kongo og Mali viser hvor FN er i dag.

4.3.1 FNs behov for etterretning

FNs egen doktrine for fredsbevaring nevner som sagt ikke ordet etterretning en eneste gang (UN, 2008). De anerkjenner likevel behovet for informasjon til støtte for beslutningstagere. Under konfliktspekteret FN ser sin rolle i, finner man følgende om konfliktforebygging: «Ideally, it should build on structured early warning, information gathering and a careful analysis of the factors driving the conflict» (UN, 2008, s. 16). I tillegg anbefaler FN gode rutiner for informasjonsdeling og informasjonsbehandling i oppstartsfasen til den enkelte misjon (UN, 2008, s. 64). Rent praktisk sier doktrinen at Mission Leadership Team [LMT] normalt støttes av en Joint Operations Centre [JOC] og en Joint Mission Analysis Centre [JMAC]. JOC skal sørge for en oppdatert situasjonsforståelse gjennom å samle rapporter og informasjon fra alle misjonens kilder, og JMAC støtter med flerkildeanalyse for å identifisere trusler og styrke beslutningstaking (UN, 2008, s. 70). Dette er prinsipper og metoder man finner igjen i etterretning.

Verdien av etterretning i en fredsbevarende operasjon er mer eller mindre udiskutert. Det oppfattes som en selvfølge at tidsriktig informasjon om aktører i et komplekst trusselbilde er en fordel. Smith (1994) sier at tidligere fredsoperasjoner ofte innebar en ren bufferoppgave for FN. Dagens konflikter er mer komplekse, med flere aktører og en vertsnasjon som ofte ikke fungerer. Dette var uttalt i 1994, og det kan antas at konflikter etter den tid ikke har blitt enklere. En FN-rapport fra 2005 støtter opp dette synet med å argumentere for at etterretning vil være nødvendig for å lykkes i enhver fredsoperasjon. Rapporten sier videre at man bør åpent erkjenne etterretning som det viktige verktøyet det er, istedenfor å opprettholde den negative ordlyden det har fått (UN, 2005, s. 5).

Brahimirapporten hadde til hensikt å vurdere FNs evne til å drive fredsoperasjoner effektivt (UN, 2000). Rapporten anbefalte at FNs fredsoperasjoner fikk tilført etterretningsressurser for et effektivt forsvar mot aggressive aktører (UN, 2000, s. x). I tillegg anbefalte rapporten at FN styrket innsamlingen og analysen av informasjon i FNHQ (UN, 2000, s. 1). Denne anbefalingen ble forsøkt operasjonalisert gjennom EISAS som skulle samle avdelinger fra

DPKO og andre departementer som drev med informasjonsanalyse relatert til fred og sikkerhet (UN, 2000, s. 12). Sikkerhetsrådet ga sin støtte til EISAS i resolusjon 1327 “Stresses the need to improve the information gathering and analysis capacity of the Secretariat, with a view to improving the quality of advice to both the Secretary-General and the Security Council...” (UN, 2000b, s. 4).

Neste steg blir da å se på hvor behovet man har for etterretning i dagens robuste fredsbevaring ligger. Forsvarets fellesoperative doktrine [FFOD] deler operasjoner inn i fire nivåer: det politiske, det militærstrategiske, det operasjonelle og det taktiske nivå (Forsvarsstaben, 2007, s. 31). For etterretning er det politiske og det militærstrategiske slått sammen til det strategiske (Forsvarsstaben, 2007, s. 145). Oppgaven vil derfor ta utgangspunkt i følgende nivåer for å forklare FNs behov: strategisk, operasjonelt og taktisk. Disse nivåene vil ha en flytende overgang mellom seg, og den taktiske etterretningen kan ha konsekvenser på strategisk nivå og vice versa (Nyhamar, 2010, s. 111).

Det strategiske behovet for etterretning i fredsoperasjoner inkluderer opplysninger som har betydning for alliansens overordnede militære situasjon, i tillegg til faktorer som kan endre en pågående operasjon (Forsvarsstaben, 2007, s. 145). For FN vil dette behovet sannsynligvis gjøres mest gjeldende sentralt i FN (Nyhamar, 2010, s. 112), altså Generalsekretæren, Sikkerhetsrådet og DPKO. Den strategiske etterretningen kan avdekke konfliktens kilde og målet til det internasjonale samfunnet. Dette vil være nødvendig for å kunne ta de rette avgjørelser. Tidshorizonten kan variere fra langvarig til daglig basis (Ravndal, 2009, s. 20). Brahimirapportens anbefaling om EISAS kan være et eksempel på en strategisk etterretningsressurs i FN (UN, 2000).

Det operasjonelle nivået avgrenser etterretningen til å gjelde militære operasjoner innenfor et gitt operasjonsområde (Forsvarsstaben, 2007, s. 148). Dette nivået beskriver Smith (1994, s. 231) som nødvendig for ressursallokering og for å gjennomføre FN-mandatet. Steele (2003, s. 406) deler det inn i militær informasjon og situasjonsforståelse. Militær informasjon omhandler kapasiteter og hensikter til de stridende parter i konflikten, og skal gi økt sikkerhet til FN-personell i området. Situasjonsforståelse på det operasjonelle nivået handler om bakgrunnen for konflikten og faktorer som språk, infrastruktur, demografi, geografi, offentlige tjenester osv. (Ravndal, 2009, s. 21). Ravndal sier videre at nåtid og snarlige endringer er fokuset for analysen. Denne situasjonsforståelsen skal sørge for at misjonen er i stand til å utføre mandatet fra Sikkerhetsrådet.

Etterretning på det taktiske nivået er forhold som har direkte betydning for de deployerte styrkene i konfliktområdet (Eriksson, Rekkedal, & Strømmen, 1996, s. 31). Tidshorisonten er ifølge Ravndal (2009, s. 22) kortvarig og omhandler endringer i militær aktivitet, politiske forhold og holdninger mot FN-personell. Steele (2003, s. 420) anbefaler å benytte fredsbevarere i sivile anliggende hos vertsnaasjonen, og både sivile og militære elementer i misjonen vil være nyttige innsamlere.

Dette taler for at FN har behov for et felles etterretningsapparat, der medlemsstater deltar og deler likt. Dette for å sikre at enhver operasjon har så godt informasjonsgrunnlag som mulig. Situasjonen i dag er ikke slik. FN har slitt med å opprette en egen stående etterretningsorganisasjon som er robust nok til å dekke alle pågående konflikter. Forsøkene tidligere har lidd av en ad-hoc-tilnærming og underbemanning (Ramjoué, 2011). Oppgaven vil i neste del ta for seg drivere for en implementering av etterretning i FN.

4.3.2 Robuste fredsoperasjoner som operasjonell driver

Oppgaven har gjort rede for behovet for etterretning i robust fredsbevaring. Denne delen ser nærmere på hvordan dette økte behovet kan virke som en operasjonell driver for integrering av etterretning i FN. Utviklingen så langt vil her presenteres, før oppgaven i neste del diskuterer hvordan dette stiller seg i forholdet til prinsippene i fredsbevaring.

Som vist tidligere har FN på noen områder tilpasset seg et endret konfliktbilde. Overgangen fra tradisjonell til robust fredsbevaring har fått konsekvenser for hvordan FN tenker om etterretning. Dorn (2003, s. 341) sier at slutten på den kalde krigen ga en ekspansjon i mandater, omfang og evner i FNs fredsbevarende operasjoner. Denne oppgaven vil argumentere for at et mer komplekst konfliktbilde har ført til at etterretning blir sett på som en nødvendighet i fredsoperasjoner, om så et nødvendig onde. Som nevnt i teori-kapittelet kan FN selv oppfattes som et mål i disse nye konfliktene. Dette vil bety at det vil være et behov for etterretning på det taktiske og operasjonelle nivået som kan gi sikkerhet til de deployerte styrkene. Bombingen av FN-hovedkvarteret i 2003 var i så måte en vekker for FN med tanke på behovet for tidsriktig og presis etterretning for egen sikkerhet. Sikkerhet for egne styrker og andre behov for etterretning presenteres her som operasjonelle drivere. Disse operasjonelle driverne forstås som behov for endringer som det nye konfliktbildet har presset frem.

I tillegg til behovet for egen sikkerhet har det nye konfliktbildet økt behovet for en god situasjonsforståelse rundt selve konflikten. Oppgaven har tidligere gjort rede for at en strategisk etterretning kan avdekke konfliktens kilde. Som nevnt var konfliktens kilde i

tradisjonell fredsbevaring ofte mer synlig, der det gjerne var to stater som var de stridende aktørene. I dagens konflikter ser man mange flere aktører, og gjerne ikke-statlige sådanne. Dette tyder på at konfliktens kilde er vanskeligere å identifisere, noe som vil øke behovet for en strategisk og operasjonell etterretning.

Robust fredsbevarings multidimensjonalitet vil også øke behovet for en god situasjonsforståelse. Innsatsmidlene i robust fredsbevaring inkluderer gjerne midler som militære, politi, jurister og humanitære organisasjoner som operasjonen i DR Kongo, MONUSCO (UN, 2010). Med disse økte innsatsmidlene følger en økt målsetting der beskyttelsen av sivile ofte er det sentrale. FNs operasjon i Mali, MINUSMA, er fortsatt under oppbygning. Her skal opp til 11 200 militært personell og 1440 politimenn, i tillegg til mange sivile, utgjøre FN-styrken. Mandatet deres er blant annet stabilisering av befolkningsentrum, reetablering av statsautoritet, beskyttelse av sivile, fremme menneskerettigheter og støtte til nasjonal og internasjonal rettferdighet. Til rådighet har de fått alle tilgjengelige midler (UN, 2013a). Denne store oppdragsporteføljen kombinert med alle tilgjengelige midler tilsier at behovet for situasjonsforståelse er stort. Dette støttes av Ravndal som sier at uoversiktlige konflikter krever en helhetlig forståelse for å ta gode avgjørelser (Nyhamar, 2010, s. 103).

4.3.3 Prinsipper i Robust fredsbevaring

FN selv har vært motvillige til å opprette funksjoner som kan komme i konflikt med deres upartiskhet (Chesterman, 2006, s. 151). Som tidligere nevnt har prinsippet om upartiskhet endret seg noe, i takt med en endring i type konflikt som FN intervensjoner i. Ravndal (2009, s. 49) sier at de mer robuste fredsoperasjonene innebærer aktiviteter som ligner mer på konvensjonell krigføring, og at det dermed er et økt behov for situasjonsforståelse. Selv med dette økte behovet for etterretning ønsker FN og opprettholde sitt bilde som upartisk megler, og da vil etterretningens skjulte vesen komme i konflikt (Dorn, 2010, s. 276). Dette støttes av Smith (1994) som sier at hemmeligholdet og frykten som følger med etterretning har ført til at FN helst kaller det informasjon. Så fort man nevner etterretning, har man også etablert en fiende, eller i hvert fall en rival (Smith, 1994, s. 174). Tidligere i denne oppgaven er etterretning definert som en aktiv handling mot en annen part, noe som kan tolkes som en krigserklæring og i konflikt med upartiskheten. FNs mer aktive rolle i for eksempel Haiti og DR Kongo kan være eksempler på dette. En overgang fra en ren buffer-rolle til et samarbeid mot en mer eller mindre uklart definert fiende tyder på en endring i prinsippet om upartiskhet. Ved å definere en fiende har du allerede gjort en aktiv handling, og bruk av etterretning mot denne fienden er da en naturlig konsekvens. Denne oppgaven mener at en integrering av

etterretning vanskelig kan gjennomføres uten en ytterligere endring i prinsippet om upartiskhet.

FN kan oppleve utfordringer for etterretning opp mot prinsippet samtykke. Ved at vertsnaasjonen gir samtykke til en fredsoperasjon på sin jord, kan det også innebære et samtykke til at etterretning vil bli brukt mot dem (Barry, 2012; Ravndal, 2009). Tidligere i denne oppgaven ble denne utfordringen tatt opp under medlemsstaters interesser. En overgang til konflikter med ikke-statlige aktører forklarte da hvordan FN kan tillate mer etterretning. Utfordringen med samtykke vil likevel gjelde selv om begrepet er utvidet til «permissive environment». Selv om situasjonen er slik at etterretning ikke lenger vil gå ut over en vertsnaasjon, trenger man altså dette samtykket fra verdenssamfunnet, både på selve intervensjonen, og på mandatets innhold.

Det siste sentrale prinsippet i fredsbevaring er minimal bruk av makt, bortsett fra i selvforsvar og forsvar av mandatet. En god situasjonsforståelse kan hjelpe til for å unngå overdreven maktbruk. Hvis man har en god forståelse for aktuelle sikkerhetstrusler i ansvarsområdet, kan man gjøre tiltak som ikke inkluderer maktbruk for å unngå denne trusselen. På denne måten kan etterretning hjelpe FN til å opprettholde prinsippet om minimal bruk av makt. Samtidig har dagens robuste fredsoperasjoner ofte mandater som gir «all necessary means» for å utøve mandatet (UN, 2013a; UN, 2010). Denne oppgaven argumenterer for at en økning i tilgjengelige og tillatte maktmidler også gir en økt maktbruk. I tillegg vil man gjennom etterretning kunne oppnå muligheten til en mer aktiv tilnærming i fredsoperasjoner. Dette vil øke muligheten til forkjøpsangrep, som også behandles i denne oppgaven i forholdet til FNs legitimitet. Oppsummert vil en integrert etterretning kunne forhindre overdreven maktbruk, men samtidig gi muligheten til å utøve makt i forkant.

Analysen har vist at robust fredsbevaring gir store utfordringer for FN, og at etterretning kan være et nyttig verktøy i denne sammenheng. Samtidig kan FNs grunnleggende prinsipper for fredsbevaring vanskeliggjøre en integrering av etterretning. I neste del vil integrering av etterretning diskuteres i rammen av dagens operasjoner i Mali og DR Kongo.

4.3.4 MONUSCO

MONUSCO hadde sin oppstart i 1999, da under navnet MONUC. Konflikten i DR Kongo har noe av sin bakgrunn i en langvarig krig som involverte naboland som Rwanda, Uganda, Sudan, Burundi, Kongo-Brazzaville, Angola og Den sentralafrikanske republikk (Kjeksrud & Ravndal, 2010). I nyere tid har FN opprettet en intervensjonsbrigade som har mandat til å

angripe væpnede grupper (Gowan, 2013). Dette kan oppfattes som at FN har pekt ut en fiende i DR Kongo, og dermed tatt et langt steg bort fra prinsippene om upartiskhet og minimal bruk av makt. Mandatet fremhever samtidig beskyttelsen av sivile som MONUSCOs hovedprioritet (UN, 2010), blant annet gjennom samarbeid med kongolesiske myndigheter. Samtykket fra myndighetene er dermed fortsatt sentralt i operasjonen.

En mer aktiv tilnærming vil bety et økt behov for etterretning. I DR Kongo var JMAC løsningen på utfordringen. JMAC i DR Kongo fyller nesten kriteriene til integrert etterretning ved at den er en *egen* dedikert FN-ressurs som *deler* internt (Kjeksrud & Ravndal, 2010), den *tar side* i konflikten ved å identifisere fienden, men det er begrensninger i hvilke *metoder* den benytter i etterretningsinnhenting. Ifølge Kjeksrud og Ravndal var JMAC så lavt bemannet at styrkebidragene var avhengige av egne G2-celler for taktisk etterretning. JMAC fungerte således mer som en tenketank, som allikevel ga god etterretning på et høyere nivå (Kjeksrud & Ravndal, 2010, s. 33).

4.3.5 MINUSMA

Mali har vært ustabil i flere år, og i januar 2012 tok Tuareg-opprørere i samarbeid med islamske væpnede grupper kontrollen over nordlige deler av landet. Deretter fulgte et militært kupp som eskalerte kollapsen i nord. 1. juli i år tok MINUSMA over kontrollen etter det afrikanskledete bidraget AFISMA (UN, 2013a). I mandatet er stabilisering av befolkningsentrum og støtte til overgangsmyndighetene nevnt først (UN, 2013a). Denne fokuseringen på befolkningen og kampen om styringen er prinsipper som man finner igjen i Counter Insurgency [COIN]. Dette skiller operasjonen fra MONUSCO som prioriterer «eldre» prinsipper som beskyttelsen av sivile. Videre er FN tydelige på å etablere en fiende i Al-Qaeda i islamsk Maghreb [AQIM], Movement for oneness and Jihad in West Africa (MUJAO) og Ansar Eddine. I mandatet skapes det en klar avstand fra disse og grupperinger som assosierer seg med dem:

(...) and reiterating its readiness, under the above-mentioned regime, to sanction further individuals, groups, undertakings and entities who do not cut off all ties to Al-Qaida and associated groups, including AQIM, MUJAO and Ansar Eddine, in accordance with the established listing criteria (UN, 2013a)

Dette tyder på at FN dermed opptrer klart partisk, og viser villighet til en økt maktbruk. Samtykke er nevnt i mandatet (UN, 2013a), men det kan diskuteres hvor mye hensyn FN vil ta til overgangsmyndighetene. FN tviholder fremdeles på at dette ikke er mer enn robust fredsbevaring (Tardy, 2013, s. 2).

Denne klare fiendeetableringen, COIN-lignende operasjoner og opprettelsen av nye etterretningskapasiteter, kan bety at FN har tatt ett steg nærmere integrert etterretning. FNs opprettelse av All-Source Information Fusion Unit [ASIFU] i Mali kan således forklares som en nyvinning innen etterretning i fredsoperasjoner. Avdelingen skal som navnet tilsier analysere alle kilder, og har en rekognoseringsenhet bestående av spesialstyrker tilgjengelig til innsamling fra en «rekke ulike kilder» (Nederlandsk UD, 2013; VG, 2013). Tidligere har en slik etterretningsressurs ofte vært et rent nasjonalt bidrag, men denne gangen er det en FN-ressurs som skal bestå av personell fra flere land, blant annet Norge og Nederland (VG, 2013). Dette vil dermed oppnå kravene satt til integrert etterretning i denne oppgaven: ASIFU er en *egen* multinasjonal FN-ressurs som *deler* med resten av bidraget, den *tar side* ved å peke ut en fiende i opprørsgrupper og benytter seg av en rekke ulike *metoder* for innhenting av etterretning.

Analysen har vist at FN har integrert etterretning i operasjonen i Mali etter oppgavens krav. I DR Kongo hadde FN en mildere tilnærming der de lente seg på nasjonale bidrag for innhenting. I begge operasjoner har FN mer eller mindre gått bort ifra prinsippet om upartiskhet.

5 Konklusjon

Denne oppgaven har satt seg fore å besvare spørsmålet: Kan FN integrere etterretning i dagens fredsoperasjoner? Mer presist søkte den å finne hvilke hindringer og muligheter som eksisterer for integreringen, samt se på hvilken grad FN kan benytte seg av dette omdiskuterte verktøyet etterretning er.

Oppgaven konkluderer med at FN kan integrere etterretning i sine fredsoperasjoner. ASIFU oppfyller oppgavens krav til integrert etterretning ved at det er en *egen* FN-ressurs som *deler, tar side*, og benytter seg av et større spekter av *metoder*. Men - og det er et stort men her - ved å integrere etterretning i fredsoperasjoner vil FN gå bort ifra prinsippet om upartiskhet. FN vil måtte velge side tydelig og etablere en fiende som vi ser gjort i Mali, og til dels i DR Kongo. Spørsmålet da blir om FN fortsatt er FN, eller om de beveger seg mot noe nytt ved å definere nye prinsipper.

Analysen har vist at det eksisterer en stor motstand mot etterretning i FN, både blant medlemsstater og i organisasjonen selv. Medlemsstatene frykter økt sårbarhet og tap av autonomi, samtidig som en globalisering av nasjonale sikkerhetstrusler skaper et mulighetsrom. I FNs særegenhet finner man barrierer i organisasjonskultur og legitimitet. Samtidig er behovet for etterretning økende som følge av en utvikling i FNs fredsoperasjoner, og mer robuste mandater fungerer som operasjonelle drivere for en integrering av etterretning. Det er likevel krav til at de metoder FN benytter er lovlige og åpne handlinger for ikke å komme i konflikt med legitimiteten.

Forslag til videre studier er effekten av ASIFU i Mali, og om hvorvidt de nye konfliktene tvinger FN til å opptre partisk. Studien av ASIFUs effekt kan gjøres ved å sammenligne resultater oppnådd ved bruk av integrert etterretning i MINUSMA, med resultater oppnådd i fredsoperasjoner uten integrert etterretning. En studie av FN som partisk aktør kan gjøres med samme metode, eventuelt ved en konseptuell studie av FNs legitimitet ved partisk opptreden.

I dag har FN 15 pågående fredsoperasjoner. Disse inkluderer 98 000 uniformert personell fra 119 land, og nesten 17 000 sivile (UN, 2013c). Denne innsatsviljen kombinert med mer robuste mandater beskriver noe av utfordringen fredsbevaring gir for verdenssamfunnet. Fredsbevaring preges i større grad av økt kompleksitet i disse hybridkrigene, ved

multinasjonale, multikulturelle og multidimensjonale fredsoperasjoner. Dette vil kreve et samarbeide av medlemsstater med ulike interesser og agendaer.

FN har som mål å «save succeeding generations from the scourge of war» (UN, 1945). For å oppnå dette i fremtiden kan det være nødvendig å ta i bruk nye midler, inkludert en felles etterretningsinnsamling- og analyse.

Siterte verk

- Barry, J. A. (2012). Bolstering United Nations Intelligence: Cultural and Structural Solutions. *American Intelligence Journal*, vol 30.
- Bellamy, A. J., & Williams, P. D. (2005). Who's Keeping the Peace? *International Security*, ss. 157-195.
- Best Jr., R. A. (2011). *Intelligence Information: Need-to-Know vs. Need-to-Share*. Congressional Research Service.
- Chesterman, S. (2006). Does the UN have Intelligence? *Survival*, vol 48, nr 3.
- Dorn, A. W. (2003). The Cloak and the Blue Beret. I W. P. Ben de Jong, *Peacekeeping Intelligence: Emerging Concepts for the Future* (ss. 333-362). Oakton: OSS International Press.
- Dorn, A. W. (2010). United Nations Peacekeeping Intelligence. I L. K. Johnson, *The Oxford Handbook of National Security Intelligence* (ss. 275-295). Oxford: Oxford University Press.
- Eriksen, B. (2007). *Integrated Missions - The Challenge of Planning and Command*. Oslo: Norwegian Defence Staff College.
- Eriksson, P., Rekkedal, N. M., & Strømme, W. C. (1996). *Militær Informasjon ved Internasjonale Operasjoner*. Kjeller: FFI.
- Forsvarsdepartementet. (2013, juni 14). *Forsvarsministerens redegjørelse om Mali-bidrag*. Hentet november 25, 2013 fra <http://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/fd/taler-og-artikler/2013/forsvarsministerens-redegjorelse-om-mali.html?id=730652>
- Forsvarsstaben. (2007). *Forsvarets fellesoperative doktrine: 2007*. Oslo: Forsvarsstaben.
- Ghali, M. (1993). United Nations Emergency Force II. I W. J. Durch, *The Evolution of UN Peacekeeping* (ss. 131-136). New York: St Martin's Press.
- Giddens, A. (1976). *New Rules of Sociological Method. A Positive Critique of Interpretative Sociologies*. London: Macmillan.
- Gowan, R. (2013). *Diplomatic Fallout: U.N. Must Avoid Overreach After Good News in Mali, DRC*. Hentet desember 10, 2013 fra <http://www.worldpoliticsreview.com/articles/13350/diplomatic-fallout-u-n-must-avoid-overreach-after-good-news-in-mali-drc>
- Hoffman, F. G. (2009). Hybrid Warfare and Challenges. *Joint Force Quarterly*, ss. 34-39.
- Kjeksrud, S., & Ravndal, J. A. (2010). *Protection of civilians in practice – emerging lessons from the UN mission in the DR Congo*. Oslo: FFI.

- NATO. (2009). AAP-6(2009) -NATO Glossary of Terms and Definitions. Brüssel: NATO.
- Nederlandsk UD. (2013). *Redegjørelse for bidrag til MINUSMA (forfatters oversettelse)*. Hentet desember 11, 2013 fra <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2013/11/01/kamerbrief-inzake-un-multidimensional-integrated-stabilisation-mission-in-mali-minusma/kamerbrief-inzake-un-multidimensional-integrated-stabilisation-mission-in-mali-m>
- Nyhamar, T. (2010). *Utfordringer og strategi i freds- og stabiliseringsoperasjoner*. Oslo: Abstrakt forlag.
- Omand, D. (2010). *Securing the state*. London: Hearst & Company.
- Ramjoué, M. (2011). Improving UN Intelligence through Civil-Military Collaboration: Lessons from the Joint Mission Analysis Centres. *International Peacekeeping*, vol 18, nr 4
- Ravndal, J. A. (2009). *Developing Intelligence Capabilities in Support of UN Peace Operations*. Oslo: Norwegian Institute of International Affairs.
- Rosello, V. M. (1991). *Clausewitz's Contempt for Intelligence*. Carlisle,PA: U.S. Army War College.
- Smith, H. (1994). Intelligence and UN Peacekeeping. *Survival*, 26/3.
- Sunzi. (1999). *The Art of War*. (L. Wusun, Overs.) Beijing: Foreign Languages Press.
- Tardy, T. (2013). *Mali: the UN takes over*. Paris: European Union Institute for Security Studies.
- Thornquist, E. (2003). *Vitenskapsfilosofi*. Bergen : Fagbokforlaget.
- UN. (1945). Charter of the United Nations and Statue of the International Court of Justice. San Fransisco: UN.
- UN. (2000). *Comprehensive review of the whole question of peacekeeping operations in all their aspects (Brahimi Report)*. New York: UN.
- UN. (2000b). *Security Council Resolution 1327 (2000) on the implementation of the report of the Panel on United Nations Peace Operations (S/2000/809)*. New York: UN.
- UN. (2005). *Report of the Office of Internal Oversight Services on the review of the effectiveness of military information management in United Nations peacekeeping operations*. New York: UN.
- UN. (2008). *United Nations Peacekeeping Operations - Principles and Guidelines*. New York: UN.
- UN. (2010). *Resolution 1925*. Hentet november 21, 2013 fra [http://dev.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1925\(2010\)](http://dev.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1925(2010))

- UN. (2010b). *Draft DPKO/DFS Concept Note on Robust Peacekeeping*. New York: UN.
- UN. (2012). Resolution 2053. New York: UN.
- UN. (2013a). *Resolution 2100*. New York: UN.
- UN. (2013b). *UNTERM*. Hentet november 20, 2013 fra Research and Liaison Unit:
<http://unterm.un.org/dgaacs/unterm.nsf/8fa942046ff7601c85256983007ca4d8/0c77409d1456a4dc852572c2004c21d2?OpenDocument>
- UN. (2013c). *Peacekeeping Fact Sheet*. Hentet desember 3, 2013 fra
<http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/factsheet.shtml>
- UN. (2013d). *UN at a glance*. Hentet desember 9, 2013 fra
<http://www.un.org/en/aboutun/index.shtml>
- VG. (2013). *Norske soldater på plass i Mali* . Hentet desember 10, 2013 fra
<http://www.vg.no/nyheter/utenriks/artikkel.php?artid=10151718>
- Wilhelmsen, K. (2011). *Etterretning i moderne konflikter – har den egentlig forandret seg?*
Oslo: Forsvarets høgskole.